

Tutu Nì Tiaa San Pablo nùù Nèhivì xí Dios Ndoó Nuu Éfeso

¹ Yùhù nduí Pablo, iin ana nì nìhi chuun ìi nùù Jesucristu, vachi ducán nì chitnùní ini Dios quide. Te vichi tiaí carta yohó nùù nsidaa mii-nsiá nèhivì ìi xí-yá ñuu Éfeso, nsidaa mii-nsiá nècuàchì iin-ni cahvi stná xí Jesucristu. ² Contentu ni cündóó-nsiá quida Yua-nda Dios xí Stoho-ndà Jesucristu, te cuàhà gá gracia xi-ya ni cúcumí-nsiá.

Cuàhà gá cundiatú anima nsidaa nèhivì xí Jesús

³ Ansivéhé cahnú Yua-nda Dios, divi mii-yá ana cahvi stná Stoho-ndà Jesucristu, vachi Yuamánì-yámà nduuú-yá. Te sàhà-ñá nduu-nda nèhivì xí Dèhemani-yá, ñàyùcàndùá sàni sàhatahvì-yándô nsidanicuú ñà-ndiaha ïi íá ansivi. ⁴ Te sàhà stná ñà-ndùá nì quida mii-yá, ñàyùcàndùá nì nacàxin Dios ndohó dècuèndè na táyôo ñuhiví sàhà-ñá cundoo-nda nùù-yá, te cunduu-nda nèhivì ïi còò falta xi. ⁵ Te sàhà ñá-cùù guá ini-yà sàhà-ndà, ñàyùcàndùá nì chitnùní ini-yà sàà-ndà cunduu-nda dèhe ndisa-ya. Divi ñà-jaàn nduá nì nacani ini-yà, te sàhámà nì chitnùní ini-yà ñà-nìhitáhvì-ndà ducán sàhà (obra nì quida) Jesucristu. ⁶ Te vichi tavá-nda tnùñuhu xí-yá ñà-ndiaha guá nì quida-ya nì sàhatahvì-yándô gracia, te sàhà gracia mà sàni nìhi-ndà nì cundiatú vàha anima-ndà nì quida Dèhemani-yá. ⁷ Vachi sàhà-ñá nì xìhi Dèhemani-yá, te nì xìtià nìi-yá, ñàyùcàndùá vätuni nì nacuidahan-yándô nùù

tnùndoho, vàchi nì ndutu cuàchi-nda ñà-nì quida guá-yà gracia sàhà-ndà; ⁸ te sàhà gracia nì quida-ya mà, fuerte gà sàni dàtnúù-yà ini anima-ndà; ndiaha gá sàni nduhìì sàxìnítñùnì-ndà nì quida-ya. ⁹ Tiempu antes nìsa ìa dèhé ñà-ndùá nì nacani ini-yà quida-ya quìvì vàxi xi-nda, doco vichi sàni cachitnùhu-ya xì-ndà nansa iámà, nì cache-ya nansa nì chitnùní ini-yà quida-ya, ¹⁰ ñà-cunduu Cristu ana cusahnú nùù nsidanicuú iñáha, ñà-iá ansivi xì ñá-iá stná ñuhiví. Te seguru icúmí cuu ndisa nsidaámà na sàà meru quìvì xán.

¹¹ Sàhà-ñá nduu-nda nèhivì xí Cristu, ñàyùcàndùá sàni nìhitáhvì guá-ndà nùù Dios, vàchi divi ñà-jaàn nduá nì nacani ini-yà antes. Te mii-yá, nacua chítnùní ini-yà quida-ya, divi ducán siempre quidá ndisa stná-yà. ¹² Te nsiùhù nècuàchì primeru nì quìhvi ichì Cristu, ducán nì chitnuni ini-yà nìhitáhvì gá-nsì sàhà-ñá chicá más tnùñuhu xí-yá quee sàhà ñà-ndiaha guá nì quida-ya xì-nsí. ¹³ Daaní, después nì xinitnùhu stná mii-nsiá palabra ndàcuisì xí-yá, divi razón vàha nansa càcu-nda, te nì xinindisá stná-nsià Cristu. Ñàyùcàndùá nì nìhi stná-nsià Espíritu lì xí-yá, nacua nì quida-ya comprometer. Te Espíritu lì mà nduú nahi seña ñà-sàni nanduu-nda nèhivì ñì xí-yá. ¹⁴ Doco cuisì-ní tnùmánì primeru nduú Espíritu lì, vachi más gá icúmí-ndá nìhitáhvì-ndà na sàà quìvì nacuaca-yàndó, vàchi nèhivì xí mii-yá nduu-nda ñà-sàni dànaà-yá sàhà-ndà. Te cuàhà gá stná tnùñuhu ndiaha xí-yá icúmí quee quìvì (nìhitáhvì guá-ndà ducán).

Nansa nì xìcàn tàhvì Pablo nùù Dios ñà-nì

cuáhatahvì-yá nèhivì xí-yá iin anima nchichí

15 Cunaha-nsiá, sàni xinitnùhi ñà-fuerte guá nihnu inì-nsia Stoho-ndà Jesús xì ñá-cuàhà guá cuú stná inì-nsia sahà nsidaa nèhivì xí-yá. Ñayùcàndùá, **16** siempre naquímání Dios sahà-nsiá, te xícàn tähví nùù-yá **17** ñà-nì ndúnchichí ndiaha-nsiá quida Espíritu lì; te ni chíndéé stná-yà mii-nsiá màyìhì ini-nsià sahà Dios, dandu chicá cunaha váha-nsiayà. Divi ñà-jaàn nduá xícàn tähví nùù Yuandiahá-nda Dios, divi mii-yá ana cahvi stná Stoho-ndà Jesucristu. **18** Daaní, xícàn tähví stnái nùù-yá ñà-nì dátñùù-yà sàxìnítñùnì-nsià sahà-ñá cundaà vàha ini-nsià nansa iá tnündé ini ndiatu-nda nùù-yá, vàchi ñà-sàni cana-yàndó iá ndisa tnündé ini xi-nda. Te xícàn tähví stnái ñà-nì sáà-nsià màyìhì ini-nsià ñà-ndiaha guá sàni nìhítahvì-ndà cuàhà ñà-vàha nùù-yá, nsidanicuú ndohó nèhivì ï xí-yá. **19** Te xícàn tähví stnái ñà-nì cündáà inì-nsia ñà-cuàhà guá poder ndiaha icúmí-yâ, te vâtuni nacuàhandee ini-yà ndohó nècuàchí xiníndísá-xí-yá. Te divi sahà poder ndiaha ma **20** nì dànatíácú-yà (Dèhemani-yá) Cristu, dandu nì nsihi nì natiacu-yà nì nana-ya ansivi dècuèndè gloria, te nì sàcòo-ya ladu cuahá Yua-nda Dios. **21** Te vichi dìquì-xí iá-yà, te cuàhà gá más ndiaá-yà nùù nsidaa ana cusáhnû, xì nùù nsidaa ana itá fuerte, xì nùù nsidaa ana icúmí xí poder, xì nùù nsidaa ana dàndàcú, xì nùù nsidanicuú gà stná ana ndácùcahan nèhivì tiempu vichi, te ò tiempu vàxi xi-nda inga ñuhiví. **22** Nsidanicuú iñàha, sàni ndòa sujetu nùù Cristu nì quida Yua-nda Dios. Te nsidaa ndohó nèhivì iin-ni cahvi xi-yá, sàni chitnùnì ini-yà dandacú

Cristu nùù-ndà na ian dàndàcú dìnì-ndà nùù-ndà.
²³ Te ndohó, nahi iquicúñú mii-yá nduú stná-ndà. Te sàhà ndohó na ian sàni sacatnahá nsihi cuerpu xi-ya, na ian íá nsihi-ya vichi. Te mii-yá nduú ana íá inicutu ñuhìví xì ansivi.

2

Nansa cuú ini Dios sàhà-ndà, te nì dàcácu-yàndó

¹ Vichi sà-itiácú ndisa anima-nsià. Doco antes na ian còò vida xi anima-nsià nì sá-ìa nùù-yá ñà-cuàhà guá cuàchi-nsia; ² vàchi nìsa cudiì inì-nsia quida-nsia falta nahi nsidaa gá nèhivì ñuhìví. Nìsa inini-nsia táchì malu cusáhnû nùù nsidaa gá ñà-malu xicá ansivi, te divi quisì jaàn dacáhàn xi nsidaa nèhivì có-ìníní xí Dios. ³ Daaní, stná nsiùhù, nìsa xìcanuu stná-nsì cutnáhâ-nsí xi nècuàchì có-quidá víi ma; vàchi nsidaa-nda, nacua nìsa xicàn ini cuerpu xi-nda xì sàxìnítñùní-ndà, ducán nìsa cudiì ini-ndà quida-nda. Ñàyùcàndùá, cuàhà gá castigu xi Dios nì càyà sàhà cuàchi-nda, nacua cayà-ñà sàhà nsidaa gá stná nèhivì cuáchi.

⁴ Doco Dios, cuàhà sàstnùhù cuhí ini-yàndó; vàchi yáha ga cuú ini-yà sàhà-ndà; ⁵ ñàyùcàndùá, nì quida-ya gracia sàhà-ndà, te nì dàcácu-yàndó. Mate còò vida ndiaha nùù anima-ndà sàhà cuàchi nì quida-nda, doco nì quida-ya cuenta na ian nì natiacu stná-ndà na ní natiacu Cristu. ⁶ Ñàyùcàndùá, ducán íá na ian nì cutnaha-nda xi-yá na ní natiacu-yà nì quida Yua-nda Dios. Te quidá stná-yà cuenta na ian sàni nana stná-ndà ndè gloria, te vichi cutnaha-nda xi Jesucristu ndoo-nda yucán xi-yá nì quida Yua-nda Dios. ⁷ Pues ñà-jaàn sàni quida-ya sàhà-ñá

nicanicuahàn ni queé cuàhà tnùñuhu xí-yá sàhà gracia nì quida-ya na ní indehè ndahví-yàndó sàhà Jesucristu; ⁸ vàchi micuísí gracia nduá sàni càcu-nda ñàñi xinindisa-ndayá. Màdì iin chuun ni quidá ndohó nduá nì càcu-nda, còó. Ñà-ndùá nì cutahví-ndà nùù Dios nduá. ⁹ Ni màdì obra vàha ni quida-nda nduá nì dácâcu xi-nda. Còó, còtò sàà iin-nda cucahan-nda chicá ndiaá-ndà. ¹⁰ Còó, mii-yá nì quida-ya obra xì ndohó, te sàhajàn sàni ndusaa anima-ndà. Vàchi na ní sàcùndoo-nda nùù Jesucristu nì ndusaa íní-ndà sàhà-ñá cui quida stná-ndà cuàhà obra vàha nacua nì chitnùní ini-yà quida-nda.

Nsidaa nèhivì xí Jesús, iin-ni nèhivì xínduu-ne

¹¹ Ñàyùcàndùá, xiñuhu nsinuu ini nsidaa mii-nsiá nècuàchì inga raza, vàchi có-ndùú-nsiá nèhivì raza Judea. Nèhivì còò seña xi Dios icà-xí cachí nsiuñù nècuàchì raza mà xì mii-nsiá; te nèhivì seña xi Dios cachí-nsì xì mii-nsí, vàchi iá iin seña nì chituu nèhivì icà-nsí. Ñàyùcàndùá xiñuhu nsinuu ini-nsià nansa nìsa ìa xi-nsiá antes, ¹² cónisá níhnú inì-nsia Cristu antes, mànìcùí (nìhìtahví-nsiá) nahi nèhivì ñuu-nsí Israel, te cónisá ínáhá stná-nsià ni-iñàha sàhà tratu nì saquin-yà, te nì quida-ya comprometer cuàhà gá ñà-ndiaha. Còò ni-iin tnùndé ini nìsá ícúmí-nsiâ, ni còò stná Dios nìsá ìa nùù-nsiá. ¹³ Xica nísa ìa-ya nùù-nsiá antes, doco vichi sàhà-ñá (nì xìhì) Cristu, te nì xìtià nìi-yá, ñàyùcàndùá vátùni sàni tnàtuu yatni-nsia nùù-yá nduá, vàchi divi Jesucristu sàni xinindisá stná-nsià. ¹⁴ ùì raza nì sanduu-nda antes, na ian nì tàhndè dava-nda; doco vichi sàni nacuatnaha-nda nì quida-ya; iin-ni nì nàcùnduu-nda quidá-yá

cuenta vichi, te iá paz, có-xíní ùhì stnahá gá-ndà. **15** Cunaha-nsiá, sàhà-ñá nì nanduu-ya nèhivì, (te nì xìhì-yà), ñàyùcàndùá nì nìhi-yá nì nacadi-yà ichì ley sànaha. Cuàhà gá nìsa dandacú ley mà nùù-ndà, cuàhà gá nìsa xicàn-ñà quida-nda, doco nsidaámà, sàni cuxicá nì quida-ya, te vichi iin-ni nèhivì saa sàni nanduu-nda, có-ndùú gá-ndà ùì raza, ñàyùcàndùá, sà-ìá paz. **16** Vàchi na nì xìhì-yà nchìca cruz, nì nìhi-yá nì nàcündoo vàha ndúì raza-ndà xì Dios, te nì nìhi stná-yà nì nachindoo vàha-yàndó, có-xíní ùhì tnahá gá-ndà vichi. Vàchi iin-ni nèhivì sàni nanduu nsidaa-nda nì quida-ya.

17 Na nì quixi Cristu, nihí-yá iin razón ndiaha nì quesaas, te nì cachitnùhu-ya nansa coo paz nùù nsidaa-nda. Mii-nsiá, mate xica nísà là Dios nùù-nsiá, doco nì sàà stná palabra mà nùù-nsiá. Daaní, nsiùhù, na ian yatni nùù ichì-yá nì sandoo-nsi, te nì sàà stná palabra mà nùù-nsí. **18** Vàchi sàhà Jesucristu sàni nìhìndèè ndúì raza-ndà tnàtuu-nda nùù Yua-nda Dios. Te iá stná imindaa Espíritu lì xí-yá, te chindée stná-yàmà ñà-tnàtuu-nda nùù-yá. **19** Mii-nsiá, có-ndùú gá-nsià nahi nèhivì xio, ò nèhivì fuera, còó. Meru nèhivì lì xí ñuu Dios nduú stná-nsià vichi nahi nsiùhù. Dècuèndè nduú stná-nsià nahi nèhivì ndoó vehe-ya. **20** Te ndisa, na iin vehe nduú stná-ndà. Te nahi cimientu xan nduú apóstol xì nsidaa stná profeta nísà cahàn cuenta xi-ya. Te nahi cavà cahnú indúhu esquina cimientu, ducán nduú Jesucristu. **21** Ñàyùcàndùá, base xi-nda nduú-yá, te na ian cueé-ni cueé-ni cudúcûn iin vehe na cuáha-ña, ducán stná ndohó, (cueé-ni cueé-ni nacuátnahá-ndá) dècuèndè sàà-ndà cunduu

ndisa-nda na iin veheñùhu ìì xí Stoho-ndà Señor.
²² Te mii-nsiá, sàhà-ñá nchícùn stná-nsià mii-yá, vátùni sàní nacuatnahá stná-nsià (xì nsiùhù), te ducán sáà nsidaa-nda cunduu-nda na iin vehe-ya ndé coo-ya nicanicuhàn sàhà Espíritu ìì xí-yá.

3

Nansa iá chuun xi Pablo ñà-cachitnùhu-ne palabra ìì xí nèhivì inga raza

¹ Yùhù Pablo, ndiadí vehecàa vichi sàhà-ñá (quidé chuun ìì xí) Jesucristu. Te chuun ìì mà, sàhà ñà-vàha xi stná mii-nsiá nècuàchì inga raza nduú stná. ² Ádi sá-ìnáhá-nsiâ nansa nì quida Dios gracia sàhí, te nì nìhitáhví quide chuun (chinahì) mii-nsiá. ³ Vachi mii-yá, nì dàtnúù-yà sàxìnítñùní yùhù nansa iá palabra ndiaha nìsa la dèhé antes. Te divi sàhámà nì tiai iin carta tii (nì sàà nùù-nsiá) daa. ⁴⁻⁵ Ñàyùcàndùá, nú sàní cahvi-nsia carta mà, dandu vátùni cundaà ini-nsià nansa nì nìhitáhví mánìhì inì palabra sàhà Cristu nìsa la dèhé antes. Cunaha-nsiá, cóni nìhitáhví nèhivì sànhaha cunitnùhu-ne palabra mà; doco vichi sàní dàtnúù Espíritu ìì sàxìnítñùní nsiùhù nècuàchì apóstol xi-ya, xì stná nècuàchì dava ga cáhàn cuenta xi-ya. ⁶ Te divi ñà-yòhó nduú (palabra mà): ñà-vátùni nìhitáhví stná nèhivì inga ñuu nú ni cúníndísâ-né palabra xi-ya, mate có-ndùú-né nècuàchì raza-nsi Judea. Nahi iin-ni nèhivì cunduu ndúi raza mà. Ñàyùcàndùá, vátùni nìhitáhví nècuàchì inga raza ñà-ndiaha ìì nì quida-ya comprometer, vachi nèhivì xí Cristu cunduu stná-nè.

⁷ Cunaha-nsiá, nì quida Dios gracia sàhí nì sàhatahvì-yá yùhù chuun ñà-cachitnùhi palabra ùi xí-yá; te sàhà poder ndiaha xí-yá (nì cana-ya yùhù), ⁸ mate nduí iin ana chicá có-ndiàá nùù nsidaa nèhivì xí-yá, doco nì nìhí (chuun) ndiaha nùù-yá, divi ñà-cachitnùhi xì nèhivì nsidaa ūuu ñà-ndiaha guá iá ñà-ndùá sàhatahvì Cristu ndohó. ⁹ Te nì nìhí stnài chuun datúi nùù nsidaa nèhivì nansa nì chitnùní ini Dios quida-ya. Dècuèndè chicá sànhaha nìsa ia dèhámà, cuiśi Dios nìsa inaha xán; iin-ni ndè antes nì quidavàha-ya ūuhiví ináhá-yâñà. ¹⁰ Doco vichi sàni dàtúi-ya nsidaámà sàhà-ñá ndulocó nsidaa ángel xi-ya xì nsidaa stná espíritu xicá ansivi, na indéhe-né ñà-ndiaha guá quidá-yá xì nèhivì càhvì xì-yá, dandu cundaà vàha ini-nè nchichí cuàhà-yá sàhà nsidaa chuun quidá-yá.

¹¹ Pues dècuèndè nicanicuahàn antes, ñà-jaàn nduá nì nacani ini-yà quida-ya, te divi ñà-jaàn nì nìhí stná-yà nì dàxínu-ya na ní quida Stoho-ndà Jesucristu (obra xi-ya). ¹² Te vichi nuná ūuhiví nùù-ndà, vâtuni tnàtuu-nda nùù Dios, mà yúhí gá-ndà, vàchi xiníndísá-ndá Jesucristu. ¹³ Ñàyùcàndùá, yùhù sacúndáhvì nùù-nsiá nà-màsà cúhúún ini-nsià sàhà ñà-cuàhà guá ndohí sàhà mii-nsiá (nècuàchì inga ūuu); còó, vàchi xiñuhu quida-nsia cuenta na ian tnùñuhu xí-nsiá nduá.

Cuàhà sàstnùhù cuú ini Jesucristu sàhà-ndà

¹⁴⁻¹⁵ Cunaha-nsiá, nsidaa ñà-jaàn nduá dìsáhà-xí cuàhìn càcàñ tàhvì nùù Yua-nda Dios vichi. Siempre sàcuìñ sìsí nùù-yá, te cachí xì-yá Yua-nda Dios, vàchi mii-yá nduú yua nsidaa ndohó

nècuàchì ndoó nùù-yá, a sea ndoo-nda ñuhìví yohó, te ò ansivi ndoo-nda. ¹⁶ Pues vichi xícàn tàhví nùù-yá ñà-nì nácuàhandee ini Espíritu lì xí Dios mii-nsiá, vàchi cuàhà gá poder ndiaha icúmí-yâ. ¹⁷ Te xícàn tàhvì stnáì nùù-yá ñà-nicanicuahàñ ni cúníhnú vàha inì-nsia Cristu, te ducán coo-ya contentu ini anima-nsià. Te xícàn tàhvì stnáì nùù-yá ñà-nì cùú fuerte ndisa ini-nsià sàhà-yá xì sàhà stná ñanìtnaha-nsia na ian iín fuerte iin yutnù ducún, te ò indúhu fuerte iin vehe cahnú. ¹⁸⁻¹⁹ Te nú ducán, dandu vátuni mànhì váha ini-nsià ñà-cuàhà guá cuú ini Cristu sàhà-ndà. Te divi ducán xícàn tàhvì stnáì sàhà nsidaa gá nèhivì xí-yá, ñà-nì sàà nsidaa-nda mànhì ini-ndà ñà-yáha guá cuàhà cuú ini-yà sàhà nsidaa-nda, ndéni ana nì cui ni cündúú-ndá, te ndéni nì cui ni cündóó-ndá. Doco còó, ni mà cùì sàà-ndà cundaà nsihi ini-ndà sàhajàñ, doco siquiera xícàn tàhví ñà-chicá más ni cündáà ini-nsià sàhà-ñá, te ducán sàà anima-nsià nachituá mii Dios.

²⁰ Te vichi ansivéhé Dios, vátuni quida-ya nsidanicuú ñà-ndùá xícàn tàhvì-ndà nùù-yá, dècuèndè yáha ga más cui quida-ya nùajàñ, mate iin chuun cahnú sàstnùhù nduá ni cúníhnú ini-ndà càcàn-ndà, doco (vátuni nìhì-ndàñá), vàchi cahnú poder xi-ya, te divi poder mà quidáchúún stná ini anima-ndà. ²¹ ¡Ansivéhé cahnú-yá! Nicanicuahàñ xiñuhu naquimanì-ndàyá sàhà ñà-ndiaha guá ía Jesucristu xì ñà-ndiaha guá quidá stná-yà xì nsidaa ndohó nèhivì cahvi xi-yá. Te dècuèndè nicanicuahàñ ducanicoó. Amén.

Iin-ni nèhivì sàñì nanduu-nda nì quida Espíritu Ìì xí Dios

¹ Sàhà-ñá nchícuìn Stoho-ndà Señor ié' vehecàà yohó. Ñàyùcàndùá sacúndáhvì nùù-nsiá ñà-nì cícánúú víi stná-nsià nacua ndiá ìcà-ndà, vàchi sàñì cana-yàndó (ñà-cunduu-nda nèhivì fì xí-yá).

² Sàhà ñà-jaàn xiñuhu cunihnu ndahvi ini-ndà, te cunihnu manì stná ini-ndà. Iin-ni ni quidándezé cahnú ini-ndà sàhà ñanìtnaha-nda. Calma ni cúnndóó-ndá. Iin-ni ni cúcúú ini-ndà sàhà-né.

³ Vàchi nahi iin-ni nèhivì xínduu-nda nì quida Espíritu Ìì xí-yá; ñàyùcàndùá, iin-ni ni cúnndóó mánì nsidaa-nda, vàchi chindéâmà ñà-màsà tähndè dava-nda. ⁴ Vàchi nahi iin-ni cuerpu mii-ya (nduú nsidaa-nda), te imindaa Espíritu Ìì xí-yá iá stná, te iin-ni tnùndé ini ndiatú stná nsidaa-nda ñà-sàñì cana-yàndó. ⁵ Te imindaa Stoho-ndà Señor iá stná, xì imindaa stná ñà-ndùá xiníndísá-ndá. Daaní, iin-ni sàñì cuhiì stná nsidaa-nda. ⁶ Vàchi imindaa Dios iá, te Yua nsidanicuu-nda nduú-yá, vachei cusáhnû-yá nùù nsidaa-nda, te chindéé-yâ nsidaa-nda, te iá stná-yà ini anima nsidaa-nda.

⁷ Doco cada iin iin-nda sàñì nìhitáhvì-ndà nùù Cristu segúñ nansa nì cudìì ini mii-ya cuàhatahvì-yàndô. ⁸ Ñàyùcàndùá, dohó cachí nùù tutu ìì:

Sàñì nana-ya ndè gloria, ndacá stná-yà cuàhà gá ana nì cundee-yá nùù-xí, dandu nì sàhatahvì stná-yà nèhivì ñuhìvì cuàhà ñà-vàha.

⁹ Pues cachí tutu mà ñà-nì nana-ya (ansivi), doco ¿ndiá nduá cuní cachàmà? Dohó cuní cachà, ñà-antes nì nuu-ya ndè tìxi ñuhù ndé chicá cunú. ¹⁰ Daaní, después nì nana stná-yà

ansivi ndé chicá ducún sàhà-ñá nachitu inicutu ñuhiví poder xi-ya. ¹¹ Te nì sàhatahvì stná-yà nèhivì cuàhà ñà-ndiaha. Dava-nsi nì nìhítáhvì-nsí cunduu-nsi apóstol cacanuu-nsi chuun xi-yá. Te dava-nda nì nìhítáhvì-ndà cunduu-nda profeta cáhàn razón quixí nùù-yá. Te dava ga-ndà nì nìhítáhvì-ndà cunduu-nda anq túha vii cachitnùhu xì nèhivì nansa càcu anima-nè. Te dava stná-ndà nì nìhítáhvì-ndà cunuù-ndà nèhivì xí mii-yá, te chinaha stná-ndàné. ¹² (Ducán nì chitnùní ini-yà nìhítáhvì iin iin-nda) sahà-ñá cui chindee stnaha-nda, te sahajàn nìhì stná-ndà cunucuachi víi-nda nùù-yá, dandu nacuahandee stná ini nsidaa-nda na ian cuàhànd ndufuerté cuerpu xi mii Dèhemani-yá Cristu. ¹³ Ducán dandu vátuni sàà nsidaa-nda cunindisá víi-nda palabra xi-ya, te cunaha ndisa-nda Dèhemani-yá. (Te ndiaha gá ñà-jaàn), vàchi nú ducán, dandu nàcùnihnu ini-ndà nahi iin nèhivì sahnú, te ini stná anima-ndà cuacatnahá stná nsidaa gracia xi Dèhemani-yá Cristu. ¹⁴ Mà cündúú gá-ndà nahi méè; (mà cúníndísá-ndá) nansa ni nì cui ñà-ndùá chináhá nèhivì. (Mà túcù nàhá-ndà inga ichì) na ian dandiachi tàchì-ndó yohó te yucán. Ni mà níhì stná nèhivì maña dandahví-nèndó, mate cuní-nè datúcù-nèndó iin ichì có-ndùú ñà-ndáà. ¹⁵ Ñàyùcàndùá, sàhà-ñá màsà cúú xí-ndá ducán, xiñuhu ni cáhàn-ndà puru ñà-ndácuìsì xì ñanìtnaha-nda. Mànì mánì ni cáhàn-ndà xì-né, dandu sàà-ndà quida sahnu-nda nacua cuní Cristu, vàchi mii-yá, nahi dìnì-ndà (dandacu-xi nùù-ndà), ducán nduú-yá. ¹⁶ Te ndohó, nahi ndahásahà-yá nduu-nda, vàchi iin-ni sàni nacuatnahá nsidanicuu-nda nì quida-ya

sàhà-ñá ni chíndéé stnaha-nda, te cunduu-nda nahi iin-ni cuerpu xi-ya. Vàchi chuun xi mii-yá nduá dandacú-yá, te chuun xi ndohó nduá ñà-quida-nda chuun nì quida tocar iin iin-nda. Ñayùcàndùá, ducán queé stná mà na ian sahnú cuerpu xi-ya, te ndufuértêà, dandu chicá (ndiaha gá) cucuu stnahá stná ini-ndà sàhà-ndà.

Nansa ndiá icà-ndà quida-nda ñà-sàni nìhitáhvì-ndà vida ndiaha nùù Jesucristu

17 Ñayùcàndùá, yùhù ndácùcahín Jesucristu, te chináhí mii-nsiá ñà-màsà quídá gá-nsià na quidá nèhivì có-ináhá xí Dios, vàchi cuisì ñà-chìcuéhè nihnu ini-né. **18** Có-dàtnúù Dios sàxìnítñùní-né. Còò vida ndiaha xí mii-yá nùù-né, vàchi có-cündáà tnùní ini-né sàhà-yá ñà-caxin guá anima-né. **19** Mà túha-ne cucahan nùù-né, mate cuàhà gá viciu icúmí-né, vàchi ñà-dii xí-né nduá quidá sìquinì-né. **20** Doco mii-nsiá, còó. Tucu iá ichì Jesucristu nì dàcuàhá-nsiá. **21** Te (a sácú vàha) nú sàni sàà-nsià nì cundaà vàha ndisa inì-nsia sàhà-yá, te (a sácú vàha) nú sàni chinaha-yá mii-nsiá nacua nduú ñà-ndácuìsì sàhà-yá. **22** Te dohó cachí palabra xi-ya, (ñà-có-ìá vàha) ñà-ndùá nìsa quida-nda antes. Xiñuhu nacoo dahuun-nda modo nìsa nihnu ini-ndà, vàchi ñà-yùcán cuàhàn dandáñuhú xí-ndá ni cuí. Cutu dandahvíàndó, te daxíhoándô cuàhà ñà-sìquini. **23** Ñayùcàndùá vichi xiñuhu nacani ini-ndà iin modo saa, **24** te quida-nda cuenta na ian sàni ndusaa-nda, na ian làcà nì quidavàha Dios ndohó, vàchi vichi sàni sàhatahvì-yándô ñà-cunduu-nda nahi mii-yá, vátuni quida-nda nacua cachí palabra ndàcuìsì

ndé cachí-yà xì-ndà ñà-cunihnu ìì ini-ndà, te quida viì-ndà xì ñanìtnaha-nda.

25 Ñàyùcàndùá, ni-iin xichi màsà dándáhvî stnàhá gá-ndà. Micuísí palabra ndàcuisì ni cähàn-ndà xì ñanìtnaha-nda, vàchi iin-ni nèhivì xínduu nsidaa-nda vichi. **26** Te nú ni cuídà ini-ndà sàhà iñàha, cuidadu ni cündóó-ndá ñà-màsà quídá-ndá iin cuàchi; màsà cuídà ini-ndà inii ndui yacá. **27** Màsà cuáha-nda lugar dacà ñà-malu sàxìnítñuní-ndà.

28 Nú nìsa xidacuihna-nda antes, màsà quídá gá-ndà ducán. Iin chuun viì ni quidáchúún-ndá vichi, dandu cucumi-nda iñàha xi mii-nda, te cui dacútâhvì-ndà nèhivì ía necesidad-xi.

29 Daaní, màsà cähàn quini stná-ndà vichi. Còó, puru palabra viì ni cündúá, cundaca xi anima-ndà, dandu ndiaha gá chindeá nècuàchì iníní na cähàn-ndà. **30** Te màsà dácûhúún stná ini-ndà Espíritu ìì xí Dios, vàchi mii-yá nduú seña ñà-ndùù-ndà nèhivì ìì xí-yá, te iin-ni cucumi-ndayá dècuèndè quìvì càcu dahuun-nda.

31 Màsà chuhún gà ini-ndà sàhà iñàha. Te màsà cuídà gà stná ini-ndà. Ni màsà ndúdáná-ndá; còó. Ni màsà cánàhá stná-ndà, te màsà cähàn quini ga stná-ndà. Ni màsà cündéhe úhì stnahá stná-ndà. **32** Còó, mânì ni cündóó-ndá xí ñanìtnaha-nda, te cuhi stnàhá stná ini-ndà. Te nsidaa-nda xiñuhu cuicahnú stnahá ini-ndà sàhà-ndà nacua nì quida Yua-nda Dios xì ndohó (ñà-nì xìhì) Cristu sàhà-ndà.

5

1 Ñàyùcàndùá, na ian quidá Dios, ducan ni quidá stná-ndà, vàchi dèhe-ya nduu-nda, te mânì

cuáhà-ndà nùù-yá. ² Iin-ni ni cúcúú stnahá ini-ndà sàhà-ndà nacua cuú stná ini Cristu sàhà ndohó, vàchi sàhámà nì sàha-ya vida xi-ya cuenta xi-nda, te ducán nì nìhi-ndà nì cudiì ini Yua-nda Dios sàhà-ndà. ³ Nèhivì xí mii-yá nduu-nda vichi, ñàyùcàndùá, màsà cähàn-ndà xi ana cóni nándàhà xì-ndà; màsà quídá sìquini-ndà, ni màsà xího-nda ñà-ndùá icúmí inga nèhivì. Còó. Ni màsà ndácùcahan ga stná-ndà ni-iin chuun sì-quini mà, vàchi nèhivì iì xí mii-yá nduu-nda vichi. ⁴ Na cähàn-ndà, màsà cähàn-ndà palabra sìquini, ò palabra chicuéhè, ni màsà cuácündiaa stnaha-nda. Còó, mà váha càhàn-ndà ducán. Lugar xi ñà-jaàn xiñuhu naquimanì-ndà Dios. ⁵ Vàchi inahá-ndá, mà cácu ni-iin nèhivì có-quídá sahnú xi nècuàchì ñahà; mà cácu ni-iin nèhivì sìquini, ni-iin stná ana xího cucumi cuàhà iñàha, vàchi nèhivì xího guá ducán, queámà na ian cahvi-né ñà-jaàn. Pues ni-iin nèhivì quidá ducán, mà níhítáhvì-né ñuhiví iì xí Cristu, divi nduú ñuhiví iì xí Dios. ⁶ Nú dacáhàn nèhivì-nsiá ñà-quida-nsia ñà-có-ndiaá mà, màsà cuáha-nsia dandahví-né mii-nsiá, vàchi icúmí Dios dandohó-yá nsidaa nèhivì có-iníni xí-yâ, te quidá-né ñà-chicuéhè (sàni cachì mà). ⁷ Ñàyùcàndùá, màsà quíhvi tnahá-nsiá xì nèhivì quidá ducán.

*Nansa ndiá icà-ndà quida-nda ñà-sàni dàtnúù
Dios sàxìnítñùní-ndà*

⁸ Ichì ñáa nduá nì sanchicùn-ndà antes, doco vichi sàni dàtnúù Stoho-ndà Señor sàxìnítñùní-ndà, ñàyùcàndùá, xiñuhu cacanuu viì-ndà vichi. ⁹ Vàchi nú ndisa datnúù ndiahá-yá ini-ndà, dandu cunduu-nda nèhivì vàha inì-xi

nihnú ndàcuisì inì-xi, te cunchicùn viì stná-ndà palabra ndàcuisì. ¹⁰ Nsidaa ñà-ndùá quìdà-ndà, xiñuhu nacani ini-ndà a cudíi ini Stoho-ndà Señor sàhà-ñá, á coó. ¹¹ Måsà quíhvi tnaha-nda xi nèhivì có-quìdá víi, vàchi ichì ñáa xicá-né. Còó, vihi gá vàha dahíhî-ndàné. ¹² Vàchi ndóo cahan stná-ndà nú ndatnúhú-né sàhà chuun siquini quidá dêhé-né. ¹³ Doco nú ni dâhíhî-ndàné dandu queámà na ian datnúù-ndà iin luz nùù chuun quidá-né sàhà-ñá cunahà xícà nansa iá chuun ma. Àchi claru náhà nsidaa iñàha nú tnúù nihni iin luz nùá. ¹⁴ Ñàyùcàndùá, ducán cachí (dichu):

Ndacòo mii-ní nècuàchì quídì jaàn, te nsicuìhnú inì-ní, na ian natiacù-ní, dandu datnúù ndi-aha Cristu nùù-ní, cachá`.

¹⁵ Ñàyùcàndùá, xiñuhu nacani vàha ini-ndà nansa quida-nda mientras ndoo-nda ñuhivì yohó. Måsà cácánúú-ndá nahi nèhivì có-cùndáá inì-xi; ni cúníhnú sahnú ini-ndà. ¹⁶ Te nú iá nansa quida-nda (iin chuun viì), yàchì ni nácání ini-ndà quida-ndañá, vàchi ndoó cuàhà gá nèhivì có-quidá víi tiempu vichi. ¹⁷ Ñàyùcàndùá, màsà quidá-ndá nahi nèhivì neciu; cuàhà gá xiñuhu màníhì ini-ndà nansa divi cuní Stoho-ndà Señor quida-nda. ¹⁸ Ni màsà cóhó-ndá vinu, te xìni-nda, vàchi escándalo nduámà. Còó, fuerte ni coó Espíritu lì xí Dios ini anima-ndà, chicá vàha. ¹⁹ Te na cähàn-ndà ndatnúhú-ndá iin-nda xi inga-ndà, dandu coto stná-ndà salmu nacuatu-nda alabanza xi Stoho-ndà Señor xì alabanza datnúù Espíritu lì xí-yá sàxìnítñùní-ndà. Nsidaa modo yohó coto-nda, te ndenihi vàha-nda mii-yá xì nsidaa anima-ndà. ²⁰ Nicanicuahàñ

xiñuhu ndacùcahan-nda Stoho-ndà Jesucristu, te naquimanì-ndà Yua-nda Dios sàhà nsidanicuú iñàha.

Nansa xiñuhu quida-nda xì nèhivì vehe-nda

21 Nsidaa-nda, xiñuhu cahvi stnaha-nda iin-nda xi inga-ndà, vàchi nsidaa-nda, iin-ni cahvi stná-ndà mii-yá.

22 Mii-nsiá nècuàchì ñahà, xiñuhu cahvi-nsiá iì-nsiá na ian quidà-ndà xì Stoho-ndà Cristu.

23 Vàchi nacua dandacú mii-yá nùù nèhivì càhvì xì-yá, ducán dandacú stná iin nècuàchì tiàa nùù ñahàdihí-nè. Vàchi divi Cristu nduú ana nì dàcácu xi ndohó nèhivì xí-yá, te nahi cuerpu xi-ya nduú stná-ndà. **24** Nayùcàndùá, nacua iníni-ndá mii-yá, ducán xiñuhu cunini stná nècuàchì ñahà nsidaa nà-ndùá cachí iì-né.

25 Daaní, mii-nsiá nècuàchì tiàa, icúmí-nsiâ cuu ini-nsià sàhà ñahàdihí-nsià nacua quidá Cristu xì nsidaa ndohó nèhivì càhvì xì-yá. Vàchi nì sàha-ya vida xi-ya cuenta xi-nda **26** sàhà-ñá nduhìi ini-ndà, te ndoo cuàchi iá anima-ndà quida palabra iì xí-yá, na ian nì ndoa xì tècuì. **27** Daaní, quìvì cana-yàndó, vâtuni sàà-ndà nùù-yá, te ndiaha gá cundoo-nda. Mà cóó gá ni-iin mancha anima-ndà, ni iin xaan ndé iá chicuéhè; còò ni-iñàha, vàchi nèhivì iì xí-yá cunduu-nda. Mà cóó gá ni-iin falta xi-nda nùù-yá. **28** Cunaha-nsiá, nacua cuú ini iin nècuàchì tiàa sàhà mii-né, ducán xiñuhu cuu stná ini-né sàhà ñahàdihí-nè. Te nú ducán ni cuú ini-né sàhà nècuàchimà, dandu queámà na ian cuú stná ini-né sàhà mii-né. **29** Te inahá-ndá, còò ni-iin nèhivì cahichì ini xì mii-xí. Còó, de por sí dacuxi-nda mii-nda, te ndiaá-ndà mii-nda.

Te divi ducán quidá stná Stoho-ndà Señor xì nsidaa ndohó nècuàchì càhvì xì-yá. ³⁰ Vachi nahi iquicúñú mii-yá nduu-nda. ³¹ Te divi ñà-jaàn nduu stná ñà-dlsáhà-xí nándahà iin nècuàchì tiàa xì iin nècuàchì ñahà, te quecuâan-né nùù yuadíhí-nê. Ñayùcàndùá, mate diín diín nì sanduu-ne antes, doco vichi na iin-ni nèhivì sàni nanduu-ne. (Ducán cachí tutu ii.) ³² Te mate ùhì cundaà nsihi ini-ndà sàhà palabra ndiaha ma, doco cunaha-nsiá, sàhà stná Cristu cähàn, xì sàhà stná ndohó nèhivì càhvì xì-yá. ³³ Doco de todos modos, xiñuhu cuu ini nècuàchì tiàa sàhà ñahàdihí-nè nacua cuú ini-nè sàhà mii-né. Te nècuàchì ñahà, xiñuhu cahvi viì stná-nè ii-né.

6

Nansa ndiá ìcà quida nècuàchì cuàti xì stná nècuàchì cuàchì

¹ Daaní, nsiohó nècuàchì cuàti xì nècuàchì cuàchì, cunini-ndá yuadíhí-ndâ, vachi ñà-jaàn nduu ñà-ia viì nùù Stoho-ndà Señor. ²⁻³ Ni coó tnùñuhu xí-ndâ nùù yuadíhí-ndâ, dandu yàha vàha-ndâ; caní cuà cundoo naha-ndá ñuhivì. Cunaha-ndá, ley jaàn nduu ñà-primeru nì cachi Dios ñà-cutahví-ndà iin ñà-vàha (nú ni chívàha-ndañá).

⁴ Daaní, mii-nsiá nècuàchì tiàa xínduu yua, màsà dácuîdà uun inì-nsia dèhe-nsia; xiñuhu dacuahnú víi-nsiáñà. Conseju viì ni cuáha-nsia, te chinaha viì-nsiáñà nacua cuní Stoho-ndà Señor.

Nansa xiñuhu quida peón ndoó saín nùù lamú xi

⁵ Daaní, mii-nsiá nècuàchì xínduu peón, cunini viì-nsiá ñà-ndùá dandacú lamú xí-nsia ñuhivì yohó. Quidañuhu-nsiánè, te cahvi víi-nsiánè.

Iin-ni cunihnu vàha inì-nsia na ian Cristu nduú ana xinúcuáchí-nsiâ nùù-xí. ⁶ Doco màdiá cuiśi na indéhe-né, dandu quidachuún víi-nsiá sàhà-ñá ndee vàha-nsia nùù-né; còó. Quidachuún-nsiá na ian Cristu nduú patrón quidáchúûn saín-nsiá nùù-xí; iin-ni ni cúníhnú ini-nsià ñà-quida vii-nsiá nacua cuní Dios quida-nda. ⁷ Na quidáchúûn-nsiá, ni coó vàha voluntad xi-nsia ñà-quida-nsia iin chuun vii, quida-nsia cuenta na ian Stoho-ndà Señor xinúcuáchí-nsiâ nùù-xí, màdi nùù nèhivì ùún. ⁸ Vachi ináhá-ndá, nùù mii-yá icúmí-ndá nìhi-ndà iin ñà-vàha xi-nda sàhà nsidanicuú chuun vii nì quida-nda, a ducán xínduu-nda nècuàchì libre, te ò nècuàchì ndoó saín nùù iin lamú.

⁹ Daaní, mii-nsiá nècuàchì xínduu lamú, divi ducání quida stná-nsià xì ana nduú peón xi-nsia. Màsà cáhàn dana-nsia, vàchi ináhá-ndá iá stná ana nduú Stoho-ndà, divi mii-yá iá ansivi, te (xiñuhu nsinuu ini-nsià) ñà-nùù mii-yá iin-ni ndiaá nsidanicuú nèhivì.

Ñà-nduá sáhatahvì Dios ndohó ñà-chindee xi-nda cundee-nda nùù ñà-malu

¹⁰ Imindaa iñàha iá gà cachì, ñánì: iin-ni ni cúníhnú fuerte ini-ndà Stoho-ndà Señor, te ducán nìhi-ndà nacuàhandee ini-ndà, vàchi yáha ga cahnú poder xi-ya. ¹¹ Cunaha-nsiá, cuàhà ñà-nduá nì chitnùní ini-yà cunduu nahi arma xi-nda ñà-chindee xi-nda sàhà-ñá màsà dáca ñà-malu-ndó, te dandahví-sindó. ¹² Vachi màdi nèhivì ñuhiví yohó nduú ana náâ stnàhà xi-ndà. Còó. Divi ñà-malu náâ stnàhà xi-ndà. Cuàhà-sí, te fuerte-si, te ndoó stná ana xícusahnú nùù-sí. Cunaha-nsiá, divi ñà-malu nduú ana

dandacu-xi nùù nsidaa nèhivì nchícùn ichì ñáa. Divi quisì sìquini xicánúú ansivi nduú-si.

13 Ñàyùcàndùá, ni cuichúún-ndá nsidaa ñà-ndùú arma nì chitnùní ini Dios chindee xi-nda na quìvì cuní ñà-malu tnàtuu fuerte-si nùù-ndà. Daaní, nú sàni cundee-nda (nùù-sí), vátuni cundoo fuerte iì-ndà. **14** Sàhà ñà-jaàn iin-ni ni cúníhnú fuerte ini-ndà. (Cuisì ñà-ndácuísì ni cúníhnú ini-ndà, te chindeámàndó) na ian chindéé cinturón ndee nuhní tìxi soldadu (ñà-coo fuerza-te). Daaní, xiñuhu quida-nda puru ñà-ìá viì, te cunduamà na iin dùhnù cása ndixí soldadu ñà-chindee xi nchíca-tè. **15** Daaní, na ian mágùnà soldadu ndisàn-té (ñà-cacanuu-tè), ducán stná ndohó, ndiá ìcà-ndà cunihnu ini-ndà (cacanuu-nda xi) razón ndiaha nansa nàcündoo vàha-nda xi Dios. **16** Cunaha-nsiá (fuerte gá cuní ñà-malu dacà-síndô), na ian dandiachi-sí cuàhà flecha xíxìn ìcà-ndà; doco nú iin-ni nihnu vàha ini-ndà mii-yá, dandu chindéámàndó na ian ni cündúá iin ñà-sícàté caxin (ñà-màsà cuída flecha mà-ndó).

17 Daaní, nahi mbelú càa soldadu, ducán nduú stná ñà-nihnu ini-ndà ñà-sà-ìá salvación xi-nda; daaní, nahi espada xi-nda nduú stná palabra iì ni cachi Dios, vàchi divi palabra mà nduá xichúún Espíritu lì xí-yá. **18** Daaní, nicanicuahàñ xiñuhu càcàñ tàhvì-ndà nùù-yá nacua datnúù Espíritu lì xí-yá ini-ndà. Càcàñ-ndà nùù-yá nsidaa ñà-ndùá xiñuhu, te iin-ni ni cündóó tûha stná-ndà. Màsà cùdúsán-ndá càcàñ tàhvì-ndà nùù-yá, còó. Xiñuhu càcàñ tàhvì-ndà ñà-chindee-yá nsidanicuú ana nduú nèhivì xí-yá. **19** Daaní, sàhà stná yùhù ni càcàñ tàhvì stná-nsià sàhà-ñá chindee-yá yùhù na cähìn xì nèhivì, te màsà dáyûhìà yùhù càhìn sàhà

razón ndiaha xí-yá, divi razón nìsa ia dèhé sànaha. **20** Cunaha-nsiá, divi sàhà-ñá nì cuítia palabra mà, ñàyùcàndùá nì techuún Dios yùhù ñà-cacanui, te divi sàhà stná mà ié` vehecàa yohó. Ñàyùcàndùá, càcàn tàhvì-nsiá sàhí sàhà-ñá mäsà yúhî cähàn vatí palabra mà nacua ndiá iqué.

Nansa nì dàxínu Pablo carta xi-ne, cásàhú-nè xì nsidaa nèhivì ñuu Éfeso

21 Yùhù cuní` cundaà inì-nsia nansa yáhi xì nansa quidé yohó; ñàyùcàndùá sàni càhìn xì ñani mändì-ndà Tíquico yohó, áma nacani-ne xì-nsiá nsidaajàn. Te cunaha-nsiá, cuàhà gá sàni chindee stná nècuàchìmà yùhù. Iin-ni quidá víi stná-nè nsidaa chuun xi Stoho-ndà Señor. **22** Pues vichi cuàhin techuín-nè sàa-nè ndé ndoó-nsiá, dandu vätuni cachitnùhu-ne nansa yáha-nsi yohó sàhá mäsà cùhúún gá ini-nsià.

23 Vichi ndácùcahín Stoho-ndà Jesucristu, te xícàn tàhví nùù Yua-nda Dios sàhà-nsiá, ñánì. Xícàn tàhví ñà-nì cùndóó víi-nsiá, te ni cúcúú stnahá stná ini-nsià sàhà-nsiá; te nicanicuahàñ ni cúníhnú vâha ini-nsià mii-yá. **24** Te vichi ni cúcúmí cuahà-nsiá gracia xi Stoho-ndà Jesucristu, nú ndisa iin-ni cuú ini-nsià sàhà-yá nicanicuahàñ. Amén.

**Ley saa ni nacoo Jesucristu
New Testament in Mixtec, Southern Puebla
(MX:mit:Mixtec, Southern Puebla)**

copyright © 1978 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Mixtec, Southern Puebla)

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Mixteco, Sur de Puebla [mit], Mexico

Copyright Information

© 1978, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Mixtec, Southern Puebla

© 1978, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2023-04-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022
8a6c83d1-922b-5d25-99ec-4724168f3b77